

A marokkói–magyar diplomáciai kapcsolat 60. évfordulója

Interjú *öexc.* Karima Kabbaj asszonnyal, a Marokkói Királyság magyarországi nagykövetével

60 Years of Moroccan-Hungarian Diplomatic Relations

Interview with H.E. Karima Kabbaj, Ambassador of the Kingdom of Morocco to Hungary

■ **Nagykövet asszony, 2019-ben a Marokkói Királyság és Magyarország közös történelme fontos fordulópontját ünnepli. Hogy jellemezné a két ország kapcsolatát?**

– Idén a diplomáciai kapcsolatok felvételének 60. évfordulóját ünnepeljük. Mindkét fél egyetért, hogy számos területen kitűnő a viszonyunk. A királyság Magyarország stratégiai partnere Afrikában. Az utóbbi két évben új dinamika tárult fel együttműködésünkben, amely magas rangú állami vezetők kölcsönös látogatásain túl abban is kifejeződött, hogy Marokkó volt az „Utazás 2018” kiállítás díszvendége, marokkói kézműves és kulturális hetet rendeztünk Budapesten, a kereskedelmi volumen pedig megduplázódott a két ország között. Baráti viszony fűz minket Magyarországhoz, és bízunk benne, hogy több ágazatra kiterjedő kooperációt hozhatunk létre a komplementaritás, a versenyképesség, és a win-win stratégia jegyében. Több egyezményt kötöttünk a vízgazdálkodás, az energiatermelés, a mezőgazdaság, a tudomány, az oktatás és az igazságszolgáltatás területén.

■ **Hogyan fejleszthetők tovább ezek a szinergikus hatások, és ön szerint mi-**

lyen kiaknázatlan lehetőségek rejlenek együttműködésünkben?

– Véleményem szerint ezek a szinergiák még mindig nem érték el a kellő határfokot. Marokkó Nyugat-Afrika első számú befektetője, és második a földrészen. Magyarországgal úgy tudjuk egyesíteni ezeket a szinergikus hatásokat, hogy háromoldalú együttműködés keretében ideális kereskedelmi és beruházási formákat keresünk az afrikai országokban. Marokkó segíthet a magyar befektetőknek, hogy szakértelmüket és technológiájukat eljuttassák Afrikába, elsősorban a vízgazdálkodás és a mezőgazdaság területén. Ami a kétoldalú kooperációt illeti, szerintem a gépjárműipar és a megújuló energia, mint ígéretes szektorok serkenthetik a két ország együttműködését.

■ **Nagy öröm, hogy Marokkó a 79. OMÉK, vagyis Országos Mezőgazdasági és Élelmiszeripari Kiállítás és Vásár díszvendége.**

– Mi is nagyra értékeljük, hogy a 2019. szeptember 26–29. között megrendezésre kerülő 79. OMÉK díszvendégei lehetünk. Ezt az alkalmat is megragadnám, hogy megköszönjem a szervezőknek az országom számára biztosított lehetőséget. A marokkói gazdaságnak fontos bázisa a mezőgazdaság, amely a GDP 15 százalékát teszi ki. A mezőgazdaság, a halászat és az erdőgazdálkodás szektor alkalmazza a teljes munkaerő mintegy 45 százalékát. Az OMÉK-on való részvételünk komoly lehetőséget nyújt a magyar agrárvállalkozásoknak a marokkói mezőgazdaság termékeivel való megismerkedésre. A marokkói mezőgazdaság sokkal előnyösebb helyzetbe került a 2008-ban öfélége VI. Mohammed király által útjára indított Zöld Marokkó program révén. A projekt első számú termékfejlesztő szektorra kívánja tenni a mezőgazdaságot, korszerűsítéssel, továbbá a mezőgazdasági beruházások előmozdítása, a termelési láncok integrációjának fejlesztése, az élelmiszer-biztonság javítása, a mezőgazdasági termékek exportjának növelése és a helyi termékek értékének felmérése által.

■ **Your Excellency, in 2019 the Kingdom of Morocco and Hungary celebrate an important anniversary of their shared history. How do You describe the relationship between the two countries?**

– We are celebrating the 60th anniversary of establishment of diplomatic relations. Both parties agreed that we have excellent ties in various fields. The Kingdom is a strategic partner of Hungary in Africa.

In the last two years, our cooperation has witnessed a new dynamism that was translated by exchange of visits of high ranking officials, the participation of Morocco as a guest of honour at the Tourism Fair “Utazás 2018”, the organization of the Moroccan Handicraft and Cultural Week in Budapest, the doubling of trade volume between the two countries.

We consider Hungary as a friendly country and we can develop a multi-sectorial cooperation based on complementarity, competitiveness and win-win strategy. We have signed many agreements in the fields of water management, energy, agriculture, science, education and justice.

■ **How could these synergies be further enhanced and in which areas You think the potential of cooperation has not been exploited yet?**

– In my opinion, these synergies are still not well operated. Morocco is the first investor in West Africa and the second in the continent. With Hungary, we can unite our synergies to identify the best ways to develop trade and investment in African countries through the triangular cooperation. Morocco can also accompany the Hungarian investors in order to bring know-how and technology to Africa particularly in water management and agriculture. With regard to bilateral cooperation, I think that the automotive industry and renewable energy could be promising sectors to enhance the cooperation between the two countries.

■ **Marokkó gazdasága a legdinamikusabbak közé tartozik Afrikában. Melyek a legnagyobb eredmények, amelyekre igazán büszkén tekint?**

– Marokkó gazdasága liberálisnak tekinthető, vagyis a kínálat és a kereslet törvénye szabályozza. Országunk 1993 óta privatizációs politikát követ a főbb gazdasági ágazatokban, így kulcsszereplővé nőtte ki magát: az 5. legnagyobb GDP-vel rendelkező ország vagyunk az afrikai gazdaságban. A Világgazdasági Fórum Marokkót választotta Észak-Afrika legversenyképesebb gazdaságának. Az őfelsége VI. Mohammed király pártfogása alatt végrehajtott fő gazdasági reformoknak köszönhetően a marokkói gazdaság hatalmas előrelépést tett mind minőségi, mind mennyiségi szempontból. A „Doing Business 2019” szerint a marokkói gazdaság továbbra is stabilnak és ígéretesnek tűnik: az IMF előrejelzése szerint a GDP növekedése 2019-ben 3,2 százalék lesz. A gyorsan fejlődő üzleti környezet és infrastrukturális háttér, a helyi valuta fokozatos liberalizációja és a beruházások növekedése az exportorientált iparágakba együttesen javítják a kiterjedt nemzeti középosztály életszínvonalát. Az elmúlt években a Marokkói Királyság olyan jogi és szabályozási kereteket hozott létre, amely vonzó a külföldi befektetők számára, és hasonló az európai jogi szabályozáshoz. A politikailag stabil környezet mellett a közelmúltban számos országgal megkötött adózási egyezmények és a szinte minden ágazatban végrehajtott reformok, illetve a sikeres szabadkereskedelmi övezetek – például a Tanger Free Trade Zone és a Casablanca Finance City – létrehozása által Afrika kapujává váltunk. Marokkót nem-

■ **It is a great pleasure that Morocco will be the Guest of Honour of the 79th OMÉK – the National Agriculture and Food Industry Exhibition and Fair.**

– We are glad to be chosen as Guest of Honour of the 79th OMÉK to be held between 26-29 September 2019. I seize this opportunity to thank the organizers for the opportunity given to my country.

In fact, Moroccan economy depends a lot on agriculture which contributes 15% of our GDP. The agriculture, fishing, and forestry sectors employ about 45% of the total workforce. Our participation at OMÉK will be a real opportunity for Hungarian agribusinesses to get a first-hand view of the products of Morocco’s agriculture.

Furthermore, Moroccan agriculture achieved a set of gains thanks to the ongoing mobilization around the Green Morocco scheme, which was inaugurated by H.M. King Mohammed VI in 2008. The project was aimed to become one of the first productive development sectors, modernizing agriculture, promoting agricultural investments, good integration of productive chains, ensuring food security, boosting agricultural products export and valuing local products.

■ **Morocco boasts one of the most vibrant economies in Africa. What are the major achievements of Your country that You are proud of?**

– The economy of Morocco is considered a liberal economy governed by the law of supply and demand. Since 1993 Morocco has followed a policy of privatization of major economic sectors and became an important player and the 5th largest by GDP in African economy. The World Economic Forum placed Morocco as the 1st most competitive economy in North Africa. Thanks to the major structural economic reforms initiated under the auspices of H.M. King Mohammed VI, Moroccan economy realized a massive step forward in both qualitative and quantitative terms.

According to “Doing Business 2019” Morocco’s economy continues to look stable and promising: the IMF forecast GDP growth is 3.2% for 2019. A rapidly improving business environment and infrastructural base, the gradual liberalization of the local currency, and increased investment into export-oriented industries are all set to raise living standards of a large national middle class.

Over recent years, the Kingdom of Morocco has created a legal and regulatory framework very attractive for foreign investors and similar to the European legal framework. In addition to its political stable environment, a recent series of tax treaties with numerous countries and reforms in almost all its sectors, in conjunction with creation of successful free trade zones such as Tanger Free Trade Zone and Casablanca Finance City, have allowed to become a gateway for Africa. It has been recently recognized as first African financial place. Its selection as privileged partner of China within the context of the One Road One Belt policy should strengthen this trend.

As a Moroccan I am very proud that many large investors have chosen Morocco for expanding their business, such as Renault, PSA Citroën, Bouygues, Bombardier to name a few. We are the first country in Africa to run a High Speed Train (TGV) and also one of the largest ports in Africa is “TangerMed”, connected to 174 ports worldwide.

■ **What are the current key issues and challenges of the domestic politics of Your country?**

– In fact, the current challenges that my country is facing are directly linked to improving of life conditions of the citizens particularly in the social field. The Moroccan government is currently focusing on the generalization of access to the pre-schooling education and upgrading the governance of the education sector. The government is also investing a lot in the housing and health sector. In this regard, the National Initiative for Human Development, launched in 2005 as a development project with the main objective of improving economic and social conditions for the poor, has helped in many ways to address the social deficit urban slum and rural communities most in need, to encourage income-generating activities and to respond to the essential needs of people in difficult situations.

■ **What are the priorities of the Moroccan foreign policy?**

– The main priority of the Moroccan foreign policy is the achievement of the territorial integrity of the country. That’s why the Moroccan Sahara has shaped somehow the Moroccan foreign policy. In fact, strong with its legitimate rights, Morocco continues to defend its positions and presents the autonomy plan as the most suitable and ap-

rég első számú afrikai pénzügyi helyszínnek nyilvánították. Ezt a tendenciát erősíti, hogy országunk a „One Road One Belt” politika keretében Kína privilegizált partnere lett. Marokkóiként nagyon büszke vagyok, hogy sok nagybefektető országunkat választotta vállalkozása bővítésének helyszínéül, például a Renault, a PSA Citroën, a Bouygues és a Bombardier, hogy csak néhányat említsek. Mi vagyunk az első afrikai ország, ahol nagy sebességű vasút (TGV) épült, és a világon 174 kikötővel kapcsolatban álló „TangerMed” Afrika egyik legnagyobb kikötője lett.

■ Milyen kulcskérdések és kihívások jellemzik országa belpolitikáját jelenleg?

– A jelenlegi társadalmi kihívások az állampolgárok életkörülményeinek javításához kötődnek. A marokkói kormány most arra összpontosít, hogy széles körben biztosítson óvodai férőhelyeket, és fejlessze az oktatási szektor irányítását. A lakáságazatba és az egészségügybe is nagyon sokat fektetünk. Ehhez kapcsolódik a 2005-ben elindított Nemzeti Kezdeményezés az Emberi Fejlődésért, amelynek fő célja a szegény rétegek gazdasági és társadalmi körülményeinek javítása. Nagy eredményeket értünk el a leginkább rászoruló városi nyomornegyedek és vidéki közösségek szociális hátrányainak csökkentésében,

plicable solution for this different. The UN and more than 100 countries are supporting this initiative. Furthermore, Morocco has long and extensive ties and interactions with the European continent and currently enjoys a special status with the EU. Recently this status has been promoted to “A Shared Prosperity Partnership”. Also, the Kingdom of Morocco is a part of the Arab, Islamic and African worlds. These different dimensions of identity have all been fairly and clearly expressed in aspects of Moroccan foreign policy. Indeed, Morocco is strongly engaged to find peaceful solutions to Middle Eastern issues especially the resolution of the Palestine conflict. Morocco is also strongly present in the African continent and is deeply involved in the development of African countries through particularly the participation of the Moroccan companies in different aspects of their economies.

■ Your Excellency, what priorities and aims did You set for Your present tenure?

– After almost three years in Hungary, I have gained a lot of experiences on profes-

sional and personal levels. Thanks to the help of Hungarian officials, I am very satisfied with the work we have realized at the Embassy. I am also very pleased by the good perception of my country in Hungary.

■ Melyek a marokkói külpolitika prioritásai?

– Első számú prioritásunk az ország területi integritásának elérése. Ezért is alakult úgy, hogy a Marokkói Szahara bizonyos mértékig befolyásolja a marokkói külpolitikát. Törvény adta jogai révén Marokkó továbbra is védi pozícióját, és képviseli az autonómiatervet, amely a legmegfelelőbb és legalkalmazhatóbb megoldást kínálja a nézetkülönbségre. Kezdeményezésünket az ENSZ és több mint 100 ország is támogatja. Ezenfelül Marokkó régi és kiterjedt kapcsolatokat és együttműködést tart fenn az európai kontinenssel, és különleges státuszt élvez az EU-val, amelyet a közelmúltban a „megosztott jóléti partnerség” szintre emeltek. Emellett a Marokkói Királyság az arab, az iszlám és az afrikai világ része is. Identitásunk különféle dimenziói húen és egyértelműen tükröződnek a marokkói külpolitikában. Marokkó erősen elkötelezett abban, hogy békés megoldásokat találjon a közel-keleti problémákra, főleg a palesztin konfliktus megoldására. Markánsan jelen vagyunk az afrikai kontinensen, és alaposan kivesszük részünket az afrikai országok fejlesztéséből, elsősorban azért, hogy elősegít-

sional and personal levels. Thanks to the help of Hungarian officials, I am very satisfied with the work we have realized at the Embassy. I am also very pleased by the good perception of my country in Hungary.

On personal level, I have been able to understand better the Hungarian mindset and what attracted me the most in Hungary is its social, cultural and art heritage. The elements of Hungarian civilization are immensely reflected in the urban heritage and traditions of the Hungarian people. I have travelled a lot around the country and I am amazed by its beautiful natural scenery. Hungary is well known for the richness of its cultural life and recreational facilities.

My priorities for the rest of my mandate in Hungary will focus mainly on reinforcing the excellent bilateral relations particularly on political level, but we need to concentrate our efforts on developing the economic ties and implementing all the agreements signed in these areas. Hereinafter is a glimpse on what can the Kingdom of Morocco offer in term of investment opportunities and perspectives.

Anna Popper

jük a marokkói vállalatok megjelenését az illető gazdaságok különböző területein.

■ Nagykövet asszony, milyen célkitűzések vezérlik itteni hivatali ideje alatt?

– A Magyarországon eltöltött csaknem három év alatt sok tapasztalatot szereztem szakmai és személyes téren is. A magyar tisztviselőknek köszönhetően nagyon elégedett vagyok a nagykövetség munkájával. Hazám jó magyarországi megítélése is nagy örömmel tölt el. Személyes vonatkozásban sikerült jobban érteni a magyar mentalitást. A társadalmi, kulturális és művészeti örökséget tartom a legvonzóbbnak Magyarországon. A magyar nép városi öröksége és népi hagyományai bámulatosan tükrözik a magyar civilizáció elemeit. Sokat utaztam az országban, és lenyűgöz a csodálatos természeti környezet. Magyarország javarészt gazdag kulturális életéről és szabadidős létesítményeiről híres. Hivatali időm hátralévő részében főként a kitűnő kétoldalú kapcsolatok erősítésén fogok munkálkodni, különösen politikai téren, ugyanakkor erőfeszítéseinket a gazdasági kapcsolatok fejlesztésére és a gazdasági megállapodások végrehajtására kell összpontosítanunk. A továbbiakban tekintést igyekszünk biztosítani a Marokkói Királyság által nyújtott befektetési lehetőségekbe és perspektívákba.

